

ולהוות בהיכל ובמזבח, אין צריך לחפון שוב, שהשחיטה הראשונה הועילה למתנות שלפני ולפנים והרי החפינה היתה לאחריה, ואילו השחיטה השניה אינה אלא לסיים ההזאות (עפ"י תו"י, מריב"א; ריטב"א. ואין הדבר מוסכם – ע' בשפת אמת).
 שעיר ששחטו קודם מתן דמו של פר – לא עשה ולא כלום (עולא).
 יש אומרים שלפרש"י (נז) יש חולקים על עולא בזה. ואולם התוס' ושאר ראשונים נקטו שם שדברי עולא מוסכמים.
 להלכה אנו נוקטים כדברי עולא, הגם שהלכה כרבי יהודה שדברים הנעשים בחוץ אינם מעכבים (עפ"י רמב"ם; לחם משנה ולקוטי הלכות).
 עוד על שינוי בסדר המתנות והגרלת השעירים – לעיל לט מ.

ב. נחלקו הדעות האם שפיכת שיריים מעכבת אם לאו. ויש אומרים שנחלקו בזה רבי עקיבא (י"ג: רבי נחמיה) ורבי יהודה (כן מתפרשת מחלוקתם לפי רבי יהושע בן לוי או רבי יוחנן. וערש"י ורבנו חננאל שני פירושים). התוס' כתבו שלא אמר רבי נחמיה [כדברי רבי יוחנן] ששפיכת שיריים מעכבת אלא בחטאות פנימיות אבל לא בחיצוניות.
 להלכה נוקטים ששפיכת שיריים אינה מעכבת, אף לא של החטאות הפנימיות.

דף טא

- א. שני שעירי יום הכפורים ופרו של אהרן, על מה ועל מי הם מכפרים?
- ב. נשפך דם הפר או השעיר תוך כדי המתנות או ביניהן – מה יעשה?
- ג. נשפך השמן או הדם שבקרבנות המצורע תוך כדי המתנות – מה דינו?
- ד. אשם מצורע שנשחט שלא לשמו – מה דינו?

א. השעיר הפנימי מכפר על טומאת מקדש וקדשיו של ישראל [והלויים והעבדים. ע' חולין קלא: ותוס' מנחות צב. ד"ה הושו; ריטב"א שבועות יג:], אם שהה טמא במקדש או שאכל קודש והיתה לו ידיעה בתחילה ולא היתה לו ידיעה בסוף – תולה השעיר להגן עליו מן היסורים עד שיוודע לו חטאו ויביא קרבן עולה ויורד (רש"י עפ"י שבועות ז. והוא הדין למזיד. ע"ש יד וברמב"ם שגגות יא, ט). הפר מכפר על טומאת מקדש וקדשיו של הכהנים (וכפר את מקדש הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח יכפר, ועל הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר).
 לדברי רבי שמעון [דלא כרבי יהודה], וידויו של פר מכפר על הכהנים בשאר עבירות.
 שעיר המשתלח; לדברי רבי יהודה, מכפר על כהנים לויים וישראלים בשאר עבירות מלבד טומאת מקדש וקדשיו (ועל הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר – הושו כולם לכפרה אחת). ולדברי רבי שמעון, וידויו שעיר המשתלח מכפר רק על ישראל בשאר עבירות אבל הכהנים מתכפרים בוידוי הפר כאמור. (לדעת רבי ירמיה (סו.) סתם משנה (שם) דלא כרבי יהודה. ואביי דחה).
 ע"ע בפירוט בשבועות יג יד.

ב. נשפך הדם בין המתנות שבפנים למתנות שבהיכל – מביא אחר ומתחיל ממתנות שבהיכל. נשפך בין מתנות ההיכל והמזבח – מתחיל מן המזבח (וכלה מכפר את הקדש – זה לפני ולפנים. ואת אהל מועד – זה היכל. ואת המזבח – כמשמעו. כולן כפרה כפרה בפני עצמן).
 נשפך הדם עד שלא גמר המתנות שבפנים – יביא דם אחר ויחזור בתחילה ויתן מבפנים. וכן בהיכל, יביא

דם אחר ויתחיל ממתנות שבהיכל. וכן במזבח הזהב. כן סתמה משנתנו וכרבי מאיר. רבי אליעזר ורבי שמעון אומרים: ממקום שפסק הוא מתחיל (מדם חטאת הכפרים אחת בשנה; רבי מאיר סבר, חטאת אחת = קרבן אחד) אמרתי לך ולא שתי חטאות לכפרה אחת. רבי אליעזר ורבי שמעון סוברים: חיטוי אחד ולא שנים. כלומר אין להכפיל הזאות).

א. הלכה כתנא קמא (רמב"ם עיוהכ"פ ה,ה-ז).

ב. יש מי שכתב שמודים ר"א ור"ש במתנות שבמזבח שמצוה אחת הן, ואם נשפך הדם באמצען

מתחיל מבתחילה (עפ"י שיטמ"ק מנחות טז: בהשמטות).

ג. נחלקו הראשונים האם מתן קרנות ושבע הזאות שעל המזבח כפרה אחת הן ואם נשפך לאחר

מתן קרנות קודם שבע הזאות מתחיל ממתן קרנות [לר"מ], כמו אם נשפך באמצע (תוס' זבחים

מב) או שתי כפרות נפרדות הן (רש"י שם ובמנחות טז:).

ד. משמע שאם נשפך דם השעיר ולא הפר – חוזר ושוחט שעיר ומביא דמו, ואינו חוזר ומביא

דם פר אחר (תוס' ישנים).

ג. התחיל בשבע הזאות השמן שכנגד קדש הקדשים ונשפך הלוג – יביא לוג אחר ויתחיל במתן שבע. גמר

מתן-שבע ונשפך הלוג – יביא אחר ויתחיל בבהונות. וכן אם נשפך באמצע מתן בהונות – נותן שוב

מתחילת הבהונות – שהיא עבודה לעצמה. רבי אליעזר ורבי שמעון אומרים: ממקום שפסק הוא מתחיל.

הלכה כתנא קמא (רמב"ם מחו"כ ה,ה).

גמר מתנות שבבהונות ונשפך הלוג – אין צריך להביא שמן אחר, שמתנות הראש אינן מעכבות (ומיתר

השמן; והנותר בשמן – קראן הכתוב שיירי שיריים).

במקום אחר (ע' זבחים ו) נחלקו תנאים כשלא ניתן ממותר השמן שבכף על ראש המצורע; לרבי

עקיבא לא כיפר ולרבי יוחנן בן נורי כיפר ומעלים עליו כאילו לא כיפר. לפרש"י (שם), לפי

שניהם צריך להביא לוג שמן אחר; לרע"ק מתחיל ליתן מן הבהונות ולרבי"ג נותן על הראש ולא על הבהונות.

והתוס' חלקו (עפ"י המבואר בסוגיתנו) ופרשו שלרבי"ג אין צריך להביא לוג אחר למתן ראש אלא

שחיסר מצוה ולא עשאה כמאמרה. ועוד כתבו (ע' בדבריהם בזבחים) שאפילו לרבי עקיבא אינו

מעוכב לאכול בקדשים אעפ"י שחיסר מתן ראש.

הרמב"ם (מחו"כ ד) פסק כרבי עקיבא, ומכל מקום אם נשפך השמן – כיפר. ובאר בכסף-משנה

שלדעתו אין מתן ראש מעכב אלא אם השמן נמצא בעין (וע"ע שפת אמת זבחים ו).

נשפך דם האשם עד שלא נתן ממנו לבהונות – האשם עולה לגבי מזבח וטעון נסכים, וצריך אשם אחר

להכשירו למצורע. לדברי רבי יוחנן וכן תניא כוותיה, שנוי הדבר במחלוקת התנאים הנ"ל; לרבי מאיר

מתחיל מחדש במעשה האשם, שלשיטתו אין מניעה להביא שתים, ואילו לר"א ור"ש אין לו תקנה

שלדעתם אי אפשר להביא אשם נוסף (כבש אחד אשם). לדברי רב חסדא הכל מודים שאין לו תקנה

(והקריב אתו לאשם – אותו שהונף עם הלוג ולא אחר).

להלכה מביא אשם אחר (רמב"ם מחו"כ ה,ב).

עוד בדיני אשם מצורע שלא ניתן מדמו על הבהונות – במנחות ה.

ד. אשם מצורע ששחטוהו שלא לשמו – כשר ולא עלה לשם חובה.

לפרש"י, לדברי רבי יוחנן תלוי הדבר במחלוקת התנאים האם יש לו תקנה בהבאת אשם אחר

אם לאו. ולרב חסדא, לדברי הכל אין לו תקנה. (אתו). ואילו התוס' חולקים וסוברים שלדברי הכל יש לו תקנה בהבאת אחר שהרי כל מה שעשה בו כמאן דליתיה דמי. לדעת רב (במנחות ד) אשם מצורע שנעשה של"ש פסול הואיל ובא להכשיר ולא הכשיר. והשיבו על דבריו מהברייתא (ע"ש).

דפים טא – טב

קד. א. ארע ששחטו כמה פרים או שעירים [כגון שנשפך הדם ושחט אחר] ביוהכ"פ – האם כולם מטמאים בגדים ונשרפים בבית הדשן?
 ב. כמה שעירים משלחים במקרה זה?

א. כששחטו כמה פרים או שעירים, כגון שנשפך הדם והביאו דם אחר – כולם מטמאים בגדים (לעוסקים בשרפתה) ונשרפים בבית הדשן, כדין חטאות פנימיות. דברי רבי אליעזר ורבי שמעון. וחכמים אומרים: אין מטמאים בגדים ואין נשרפים אלא האחרון, הואיל וגמר בו כפרה. הלכה כחכמים (רמב"ם עביוה"כ ה, ט).

ב. כשהגריל על כמה זוגות שעירים, אמר רב נחמן: אינו משלח אלא שעיר אחד (לשלח אתו). רב פפי בשם רבא אמר: ראשון משלח [כרבי יוסי שאמר המפריש פסחו ואבד והפריש אחר ונמצא הראשון – מצוה להקריב הראשון אם אין השני מובחר ממנו (וכאן בשעיר אין שייך לומר מובחר כמו גבי פסח שאכילתו מצוה. תוס' ישנים. והתוס' להלן (סד): צדדו בדבר]. ורב שימי בשם רבא אמר: אחרון משלח, הואיל וגמר בו כפרה.

הלכה שראשון משלח (לקוטי הלכות עפ"י ר"ח ורמב"ם). ושאר השעירים – יש אומרים שירעו (כן הביא הריטב"א והשיח-יצחק מהמאירי). ובספר חדושים ובאורים תמה על כך, מאחר ושימשו בדין שעירים מה שייך בהם רעיה, ומה יעשה בדמים. וכתב מצד הסברה שכונסם לכיפה.